

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.—
 Pe 3 luni . . . 7.—
 Pe o lună . . . 2.40
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACȚIA

ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Multăzute publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napoiază.

ROMÂNUL

Situația militară.

Lupte decisive la granița rusească.

Arad, 31 August.

Pe câmpul de operații din Polonia rusească au avut loc evenimente hotărâtoare. E adevărat că lupta cea mare între Ruși și armata noastră încă nu s'a dat, însă Rușii au suferit în două locuri astfel de înfrângeri, cari privindu-le din punct de vedere strategic, ne fac să prevedem un complet dezastru pentru dușman. Aripa stângă a armatei noastre, renumita aripă stângă care cu triumful dela Crasnic a adus atâtea speranțe și înveselire în monarhie, iarș a obținut un succes strălucit, pentru că a zdrobit înaintea Lublin-ului oarec divizii de armată rusească, deschizându-și drum spre acest oraș. Germanii în Polonia nordică au înfrânt 13 divizii de armată rusească, iar acum înaintează în direcția Mlavei, pe teritoriul Poloniei nordice.

Armatele noastre cari au plecat din Cracovia pe cursul râului ferat au ajuns în împrejurimile Radom-ului, aflându-se cu armatele din dreapta Vistulei la aceeași depărtare de acest râu. Spre răsărit de Lublin armatele noastre au ocupat terenul dintre Wjepz și Bug, astfel că spre vest dela Bug tot teritoriul ce se întinde până la linia Granița—Ivangorod și până la Zamosc a intrat în posesiunea noastră.

Spre nord-vest dela linia de tren Granița—Ivangorod, înaintează armatele germane, cu cari armatele noastre ajung în necontenit contact. Trupele germane cari se află pe acest teritoriu înaintează dela Centochau și Callis. Până acum încă nu este nici un raport oficial despre înaintarea dela Callis. Intreg teritoriul polon dela linia de tren Callis—Varșovia până la Lodz, Radom, Lublin și până la fortăreața Zamosc, având ca hotar Ravarusca, a intrat așa dar în posesiunea noastră.

După triumful reperat de armata germană în Polonia de nord, această armată înaintează cu vertiginoasă lăță spre Varșovia. Mlava a ajuns odată în mâna Germanilor. Nu se știe dacă au ajuns și la Aleksandrov, de unde ca și dinspre Mlava, duce o linie de tren spre Varșovia. Dar dacă le-a reușit să strămătească spre nord dela Varșovia la revărsarea în Vistula râului Narew pe Ruși cari înaintau spre granița germană, în acest caz este posibil ca să fie deschis drumul și dinspre Aleksandrov la Varșovia, pentru că s'ar afla Rușii pe întinderea dintre Callis și Mlava, între două locuri, fără putință de a rezista.

Spre Varșovia deci trupele austro-germane se pot apropia din trei direcții. Biruințele germane au împor-

tanță nu numai din punctul acesta de vedere, ci și pentru că situația strămtorată în care se află trupele rusești din Polonia de nord are să facă imposibilă întărirea cu trupe nouă a armatelor rusești dela granița Galitiei. Dacă Nemții vor pătrunde dela Mlava înspre sud, Varșovia va putea fi atacată tocmai din partea cea mai puțin întărită. Rușii vor fi siliți astfel să concentreze în partea aceasta o nouă armată, să-și imbucătățească puterile; iar concentrările vor fi grele și pentru că dincolo de linia Grodno-Rovno, Rușii nu au decât o singură linie ferată, încât din lăuntrul țării numai cu mari greutate și cu mare întârziere ar putea aduce trupe nouă.

Impotriva armatelor austriace și germane deci multă vreme numai acele trupe vor putea opera, cari îndată după mobilizare au putut fi îndreptate spre frontieră de corpurile de armată din Varșovia, Vilna și Polezia, cari sunt aproape totdeauna la efectiv de războiu. Afară de trupele acestea, Rușii nu pot primi ajutoare nouă decât pe o singură linie ferată: pe linia care leagă Rovno cu Minsk. Iar pe linia aceasta transportarea și a soldaților și a munțiilor și a intențenței va avea mari greutăți de împlinire.

Se vede deci, că pentru armatele austriace e un avantaj că Rușii au luat ofensiva și n'au așteptat atacul austriac mai în lăuntrul Rusiei. Astfel ei nu se pot întări cu atâtea repezclune, cum ar fi putut-o face în lăuntrul Rusiei, unde terenul era întărit și pregătit dinainte.

Budapesta. — Oficial. — Pe câmpul de războiu rusesc luptele continuă cu o inversunare neschimbată. Dela armata generalului Dankl spre ost ce în ciuda mult fortificatelor poziții inamice înaintează spre Lublin, în 26 August forțele noastre între Bug și Wjepz au început ofensiva împotriva puternicei armate rusești ce avansează dinspre regiunea Kolm. Din această desfășurare a forțelor după lupta dela Krasnic, trupele noastre foarte însuflețite au început lupte glorioase spre nord și ost dela Zamosc și Tomasow. În aceste lupte în 28 August s'au amestecat și trupele noastre venind dinspre Balz.

Ai noștri au luat foarte numeroși prizonieri. Trupele noastre cari luptă în Galitlia de ost rezistă cu mult eroism absolut puternicei forțe ina-

mice. Ref.: general-major Höffer, locț. șefului de stat major.

FRANȚA ȘI GERMANIA.

Agentia Wolff anunță: Cartierul general a dat următorul comunicat:

Armata engleză la care s'au alăturat 3 diviziuni teritoriale franceze, a fost în nord de Saint Quentin deplin bătută. și se retrage peste St.-Quentin.

Am făcut prizonieri mai multe mii francezi și ne-a căzut în mână o baterie grea franceză.

Spre sud-ost dela Mezieres trupele noastre luptând neîntrerupt au trecut pe un front întins râul Meuse.

Aripa stângă a armatei noastre după lupte de nouă zile în munți, a respins etapele franceze până spre ost dela Epinal și înaintează victorioasă înainte.

Un comunicat al ministerului de război al Franței, datat din 27 August prezintă lupta dintre armatele franceze și germane în chipul următor:

În Vogezi, Francezii au fost constrânși să cedeze orașul Dié. Germanii au bombardat acest oraș neîntărit și l'au jefuit.

La Nancy în ținutul Vogeților, ofensivă franceză a încetat de 5 zile. Perderile Germanilor sunt considerabile. Spre sudost dela Nancy au fost găsiți pe un front de 3 kilometri 2500 Germani morți, iar în ținutul dela Vitrimont au fost găsiți pe un front de 4 kilometri 4500 Germani morți.

Longwry e fortăreața veche, a cărei garnizoană o compune un batalion, a fost începând din 3 August bombardată și azi după o rezistență de 24 de oare a capitulat. Jumătate din soldații garnizoanei au fost omorâți și răniți. Guvernorul din Longwry, vicecolonelul D'Arche, a fost numit pentru ținuta lui vitejească ofițer în legiunea de onoare.

La Meuse Francezii au respins cu o forță extremă mai multe atacuri germane și au cucerit un steag.

N. Iorga

Pentru comemorarea unui mucenic al nației.

Vineri, 15 August, se împlinesc două sute de ani, de când înaintea Seraiului, la Chioșcul Mării, în fața Sultanului, a neomenosului vizir Gîn-Ali-Pașa și demnitarilor împărăției otomane, a fost jertfit cu toți fiii săi, Constantin-Vodă Brâncoveanu, la vârsta de șaiszeci de ani, după o domnie mai lungă de un sfert de veac. El a văzut întâi moartea silnică a cumnatului său, Ienachi Văcărescu, apoi pe rând au sărit sub săcurea gealutului capetele fiului său Matei, de șaptesprezece ani numai, al fiului său Radu care trebuia să fie mire, al fiului Ștefan, al fiului Constantin. El însuși multumii pentru lovitura care-i izbăvia de amintirea acestor lucruri grozave. Trupurile fură purtate pe prăjini în vedere lumii și apoi aruncate în mare. Seose de creștini milostivi, ele fură astrucate în mănăstirea de pe insula Chale, iar mai târziu, Hecuba acestei tragedii, doamna Marica, aduse în țară rămășițele „fericitului” și soț și le așază pe ascuns în biserica Sf. Gheorghe-Nou din București, sub o piatră pe care nu îndrăznea să-i puie numele. Dar sus lăuna candela care cuprindea în inscripția ei frumoasa taină.

Găsită fiind, deunăzi, întâmplător, pare că

în această descoperire se cuprinde o amintire, un îndemn, o chemare; pare că însuși mortul prigonic și în mormânt se îndreaptă către noi, pe cine știe ce necunoscute căi ale sufletelor, și ne chiamă la datoria noastră față de dânsul: „Acum o sută de ani erau aici străini fără simfirie. Fanarul stăpânia la Curte și împrejurul ei, Fanarul a ridicat pe ruina puterii mele și a dreptului vostru. Acuma, sunteți o țară liberă, înarmată mândră: puteți să vă gândiți la ce a fost — câtă luptă, câtă durere, până la această peire a mea, — cum puteți să vă gândiți la ceea ce trebuie să fie. Și cum și eu am ajutat prin grijiile și ostenelile mele, prin sângele nevinovat al meu și al copiilor mei ca voi să aveți astăzi o țară, nu mă uitați, fiilor!”

Și, ori de ar putea participa oficialitatea, cum spune hotărîrea parlamentului și actul de asociere al Guvernului, ori nu, cetățenii capitalei regatului român nu pot lăsa fără cuvenitul act de pietate această zi de 15 August, când, cu mitropolitul Ugrovlahiei în frunte, urmaș al sfântului bătrân Teodosie, al marelui meșter Antim, ierarhii acestei mari și fecunde Domnii, întreg clerul aflător aice trebuie să se roage la Sf. Gheorghe Nou pentru acela, care, decapitat, așteaptă sub piatră fără nume un semn de recunoscătoare amintire.

Și azi, mai ales azi, se impune a se da acestui act de comemorare tot sensul lui. Căci împrejurări ca acelea de azi nu cer să ne retra-

gem prin colțuri căutând cu ochi sperioși cătră necunoscut. Ci, alături de concentrarea puterilor materiale, e o datorie să concentrăm toate puterile noastre morale, oriunde sunt, ori unde le putem descoperi.

Și actul ce se va îndeplini ia 15 August, face parte din această concentrare a elementului sufletesc care îndeamnă și duce la biruință oștirile.

Brâncoveanu a căzut. Un nebun, care credea că prin lovituri de sabie în afară, prin lovituri de secure înăuntru, se regenerează împărățiile, acel monstru al vărsărilor de sânge care a fost Vizirul Gîn-Ali, l-a distrus printr'o lovitură năpraznică, precum sunt loviturile nebuniei. Dar omul ia măsuri de prevedere numai față de cei cumiști. Și deci decapitatul dela 15 August 1714 n'a fost o jertfă a propriilor sale greșeli, a politice sale rătăcite.

A stat acei douăzeci și șapte de ani între patru mari puteri cari se băteau cu inversunare și care țineau de o potrivă la stăpânirea văilor Dunării-de-jos: Turcia, Imperiul, în locul căruia e astăzi dualitatea politică germano-austriacă, la care s'au adaus ca factor activ Unguria liberată. Polonia lui Ioan Sobieski, eroul creștinătății, noua Moscovie provocatoare a unui Petru-cel-Mare. Era și acela un război european, unul care a putut să ție cincisprezece ani în șir, iar, cu toate urmările sale, trei decenii!

Trupele belgiene ale apărării mobile dela Namur și regimentele franceze, cari le-a sprînjit, s'au retras după liniile franceze.

În nord armata engleză atacată de forțe covârșitoare a fost silită după o rezistență strălucită să cedeze puțin. La dreapta de ca armatele franceze și-au menținut pozițiile.

Armata dela Antwerpen luând ofensivă reține pe loc mai multe divizii germane.

România și regele Carol.

Oficiosul „L'Independance Roumaine” publică la loc de frunte următorul articol:

„O vijelie s'a abătut asupra planetei acesteia, prefăcând în câmp de măcel aproape toate regiunile locuite de oameni, dela cercul polar până la ecuator, de pe țărmurile Oceanului Pacific până la cele ale Atlanticului. Puține sunt țările cari n'au fost târâte de vârtejul devastator al furtunei. Printre popoarele cari, grație echilibrului lor moral, disciplinei lor și unei politici care răspunde unanimității conștiinței naționale au putut să se sustragă până azi vârtejurii, se află și România. Cu mâna pe mânerul sabiei, ea urmărește evenimentele formidabile cari se desfășoară de parte, iar la frontiere veghiaza ca scânteile din afară să nu cadă pe propriul ei acoperiș. Iar aceste ceasuri cumplite, în mijlocul unor lovituri cum lumea nu le-a mai văzut, poporul român, unit în același simțământ de venerațiune pentru marele lui rege, își îndreaptă privirile către Dânsul, cu o încredere fără margini.

De două ori în cursul falnicei Lui domnii, Carol de Hohenzollern s'a văzut nevoit să tragă spada; în 1877, pentru neatârănarea țării, în 1913 pentru pacea și echilibrul din Balcani.

Trecutul e o cheazăsie a viitorului.

Știm bine că orice s'ar întâmpla Carol de Hohenzollern nu va chema națiunea la supremul sacrificiu decât pentru apărarea unui interes vital al acestei țări latine, cu care El s'a identificat, căreia deaproape cincizeci de ani îi închină toate gândurile și toată inima. Știm că regele, a cărui domnie e o strălucită lecție de energie, că regele, care, în urmă-

Brâncoveanu n'avea o armată, nici un teaur de război. Era vasal, la discreția Porții. Țara lui se înfățișa deschisă oricărui năvălitor. Nu toți boierii îl iubiau. Și se aflau printre ei de aceia, cari, cu „inima ușoară”, doriau de schimbări repezi: unul conducea pe Nemți, altuia nu i-ar fi displicut Polonii, iar mama Cantacuzino, cu voia unchilor săi poate, cei mai ascultați sfinți ai Domniei și cu aprobarea tineretului aprins după lupte, a trecut la Tar, — ca să vadă înfrângerea și rușinea lui la Prut, cum, cu patru sprezece ani înainte, Bălăceanu văzuse peirea oștirii austriace la Zărnești, și de armele Brâncoveanului, — și căzuse el însuși în clipa ruinei speranțelor sale.

Constantin Vodă a fost omul neutralității veghetoare. Un suflet ales, o minte superioară s'au cheltuit modest în această operă, nesfârșit de grea, care tindea numai să lase urmașilor o țară întregă și neatinsă. A izbutit, — și aceasta e gloria lui. A izbutit, el, slabul, și noi astăzi suntem, pe când Polonia puternicului Craiu Ioan s'a dus!

Și, în același timp, osândit să nu facă politica armelor, el a făcut marea politică a culturii, cea mai mare. Cu sabia ar fi ajuns la nimicirea sa și a țării, cu cartea s'a ridicat la înălțimea de ocrotitor al ortodoxiei, de patron al tuturor bisericilor creștine din Răsărit, de urmaș al autorității împăraților bizantini: la Sinai, la Ierusalim, la Alep și la Tiflisul Caucaziei s'au cântat laudele Domnului din Bucureștii noștri.

rirea unui țel înalt, a știut să biruie atâtea piedeci îngrămădite fie de răutatea evenimentelor contrarii, fie de inversunarea, adesea excesivă, a luptelor noastre politice, va ști să lucreze pentru apărarea operei vieții Sale, a acestei opere mari și frumoasă, făurită cu dragoste și tenacitate. Devotamentul nostru pentru rege e fără de margini, fiind că știm ceia ce-i datorăm. El e acela a cărui sfortare rezumă din toate sfortările, al cărui cuget concentrează toate cugetele și care, cu o totală jefire de sine, duce acest popor, deaproape o jumătate de veac, spre idealul întrevăzut. Carol de Hohenzollern s'a închinat cu o neostenită perseveranță întăririi armatei, care e gloria și mândria noastră. Când, mareșal al armatelor germană și rusă, a rostit într'o împrejurare solemnă cuvintele memorabile: „Glasul României va fi ascultat”, El știa că sub ochiul Lui veghetor sabia română a fost bine făurită și bine oțelită.

Dar un monarh capătă cu atât mai multă importanță în ochii străinătății, când poporul e în același timp și tare și prosper. Soveranul care șeade pe tronul unei țări a cărei bogăție crește din zi în zi, poartă în ochii săi toată mândria poporului său. În această privință, ca și în toate celelalte, Carol I, a ținut făgăduielile pe cari le-a dat în ziua suirei Sale pe tron. Și dacă a avut uneori de luptat împotriva unor inerții cari se explicau prin nenorocirile seculare ale acestui popor, trebuie cu atât mai mult admirată voința călită a acestui soveran, doritor de a-și face țara mai puternică, mai bogată, mai fericită.

Cu o stăpânire de sine admirabilă, Carol I își îndeplinește sarcina patriotică pe care a primit'o. El a creat, a cucerit și a organizat. El a slujit mărirea și prosperitatea poporului său; grație numelui său ilustru și relațiunilor sale, precum și bogatei sale experiențe. El a pledat în afară cauza operei Sale; i-a ridicat prestigiul și a făcut să fie respectată de toată lumea.

Mai mult ca oricând poporul român înconjoară cu o venerațiune fiiască tronul lui Carol de Hohenzollern. Avem încredere într'insui după cum și El are încredere în noi. Români!

Astăzi ce dorim toți decât liniștea de azi, pregătirea sufletească — pentru mărirea de mâine? De ce ne temem mai mult decât de Bălăcenii ce pot duce la Zărnești și de Cantacuzinii cari pot pregăti Stănilăștii? Și către cine mai cu dreptate poate să ne ducă un gând de înțelegere și recunoaștere decât către acela care, murind, a putut avea o mângăiere: că-i trăiește țara și că ni va trăi!

Cu „veșnica pomenire” pentru Constantin Vodă Brâncoveanu pentru fiii săi, secerăți, așa de tineri: Matei, Radu, Ștefan, Constantin, suntem datori la 15 August. Dela acest act de pietate vom pleca mai siguri de noi și mai uniți!

Ție.

Plângea ieri crinul din grădina
Că rândunelele-s pe ducă,
Și că, neștrâns la piept de nimeni,
El simte 'ncet cum se usucă.

Și mă muștră, că-s pururi singur
Și că visez la ochi și stele...
Și-atunci domol porniră-a plânge...
In mine gândurile mele...

I. Costa.

toți ca un singur om, vor urma steagul pe care El îl poartă.

Dumnezeu să ocrotească pe regele Carol”.

Doze decrete ministeriale.

114.000/1914.

I.

Ministrul de culte și instrucție publică ungar, către comisiile administrative,

pentru a se face instrucția în școlile primare de stat, cu ajutorul limbei materne, și pentru a se propune aceasta limbă ca obiect de învățământ.

În vederea faptului, de-a se ușura învățământul în limba maghiară, în școlile primare de stat, pentru școlarii cu limbă maternă nemaghiară, apoi, în vederea faptului de-a înlesni școlarii să învețe scrisul și cetitul în limba lor maternă, dispun, ca în cazurile și în felul de mai la vale să se facă uz de limba maternă, ca limbă auxiliară în clasele I și II, iar în clasele III, IV și V să se propună ca studiu separat.

1. În școlile primare ale statului, unde 1/2 parte a elevilor nemaghiari, însă de aceeași limbă maternă, înscriși în clasa I nu cunosc limba maghiară de învățământ, în clasele I și II învățătorul, în învățământul propriu zis, intru cât îl ajută cunoștințele lui de limbă, are să se folosească de limba maternă a elevului, în măsura dorită de progresele instrucției. Dacă elevii nemaghiari aparțin mai multor limbi materne, și fiecare din cei ce nu știu unguerește, fac 1/3 parte a totalității elevilor din clasa I în clasele I și II, învățătorul să se folosească de fiecare limbă maternă, intru cât îl ajută cunoștințele lui.

Cu elevii ce intră mai întâi în școală, și nu știu unguerește, învățătorul, intrucât îl ajută cunoștințele lui de limbă, să se folosească de limba lor maternă — chiar și în afară de învățământul propriu zis, fără considerare la numărul elevilor — în măsură, ca să fie înțeles de elev, îndată la început, să fie considerat de un îngrijitor cu trageră de inimă, să i se ceară sfatul cu încredere, și să îndrăgească școala.

În acest înțeles am dat ordin și inspectorilor., etc.

2. La dorința părinților (tutorilor) de limbă maternă nemaghiară, dar de aceeași limbă, 1/2 parte a școlarii de clasa III, IV, V, în urma ordinului d-voastră întemeiat pe darea de seamă a inspectorului regesc, și în urma petiției înaintate de părinți, să primească instrucție de scris și de cetit și în limba maternă a părinților, în acele școli, unde învățătorul e atât de stăpân peste limba respectivă, încât poate să prepare materialul reglementar din planul de învățământ, ce însoțește decretul meu trimis, deodată cu acesta, tuturor inspectorilor școlari. (Anexa la planul de învățământ al școlilor populare). Dacă mai multe limbi formează, separat 1/3 parte, atunci se poate dispune și propunerea alor două sau trei limbi, dacă sunt la îndemână destule puteri didactice necesare.

În contra hotărârii d-voastre se poate face apel la ministerul dirigit de mine.

Budapesta, 13 August 1914.

B. Jankovich, m. p.

ministru de culte și instrucție publică

114.000/1914.

II.

Cătră toți inspectorii școlari regești, către șefii secțiilor expoziturilor școlastice, și către guvernorul din Fiume.

(În aceeași chestie. — În vederea faptului de-a ușura învățământul limbei maghiare, etc., etc. dispun...)

1. În clasa I în care, etc... (Ca și punctul I din decretul precedent, cu deosebirea că se repetă motivarea și se completează: pentru a se înlesni învățarea limbei maghiare, și mai cu seamă în școlile populare nedespărțite, pentru a se face o nespun de însemnată economie de timp, N. Red.)

Și până veți primi instrucții mai amănunțite, veți avea să luați următoarele dispoziții sumare.

Înainte de toate să Vă notați, că limba maghiară, ca limbă auxiliară are să se întrebuinteze numai pe o scară atât de întinsă, câtă se pretinde pentru înlesnirea învățării limbei maghiare, pentru progresele instrucției în limba maghiară. Ajutarea cu limba maternă, să fie deci numai un procedeu de sistem, iar nu traducere în limba maghiară (?) Acest procedeu să se urmeze deosebit în toate materiile, și anume în chipul următor.

Când e vorba să învețe elevul un cuvânt maghiar, întâi să se facă uz de mijloace intuitive, și numai pe urmă, pentru înțelegerea sigură a noțiunii, să se spună elevului numirea în limba maternă, sau să i se ceară să o spună el, fiind aceasta un metod de adevărat, și nu de înțeles, iar după aceasta să i se spună de mai multe ori numirea maghiară. În continuare, formularea propozițiilor, asemenea și fixarea cuvintului în memorie, prin convorbire, să se facă exclusiv în limba maghiară, spre a se asigura progresele. Acest procedeu deoparte ne încreștinează, că elevul a înțeles deplin concepția, pe care o exprimă cutare cuvânt, va să zică nu dă înțeles greșit cuvântului, de altă parte înlesnește răspuns de mult învățarea acelor cuvinte maghiare, ce însemnează noțiuni abstracte, a căror învățare, fără de ajutorul limbei materne, se face cu mare risipă de timp și de energie.

Învățătorul să țină seamă prin urmare de următoarele gradații:

- Înțelegerea concepției, prin acțiune intuitivă.
- În caz de lipsă numirea în limba maternă, sau, dacă numai se poate, lăsarea elevului să spună el numirea.
- Numirea maghiară.
- Exercițierea noului cuvânt, în cadrul conversației maghiare.

Învățătorul să facă așa, de câte ori o crede de lipsă, în interesul înțelegerii. În cursul instrucției, bineînțeles, cum elevul ajunge în posesiunea și simțul lui pentru limba maghiară se desvoltă, întrebuințarea limbei materne, în mod auxiliar, se reduce tot mai mult, în mod automat.

Cu elevii începători, cari nu știu limba maghiară, învățătorul să uzeze de limba maghiară, și înafară de instrucția propriu zisă, etc.

Să luați dispoziții în acest sens.

2. În clasele III, IV, V (ca în decretul precedent. N. Red.).

Prin urmare, dacă părinții cer propunerea scrisului și cetitului (literatură, istorie, etc.?? N. Red.) în limba maternă, petiția lor, chiar și dacă pare neîndreptățită, aveți să o înaintați, însoțită de raportul d-voastră, comisiei administrative, pentru a se aduce deciziune în chestie, iar pe urmă veți îngriji de îndeplinirea deciziei. Impotriva deciziei comisiei administrative se poate face apel la ministerul de sub îndrumarea mea. D-voastră puteți face apel, de asemenea.

Planul de învățământ va fi complectat cu anexa de mai la vale.

Conform anexei, limba maternă, ca materie de învățământ, se începe în clasa III, va să zică atunci, când elevul a trecut peste greutățile tehnice ale scrisului și cetitului în limba maghiară, și se termină în clasa V având a se face examen în aceste clase. (cari? în clasa IV-a nu? N. Red.)

Deoarece dorința mea este, ca de profitate cuprinse în partea a doua a decretului meu, să se bucure și elevii înscrisi în anul școlar 1914/15 în clase mai înalte decât clasa III, în mod tranzitoriu dispun, ca, într-un cât învățătorul cunoaște limba maternă respectivă, încă în anul școlar viitor elevii din clasele III-V, făcându-se scădere, adunați în raport cu numărul lor, să învețe materialul clasei III. În anul școlar 1915/16

clasa III va primi separat instrucție, iar clasele IV, V împreună. În anul școlar 1916/17 fiecare clasă va primi separat instrucția.

Instrucția se va da peste numărul obișnuit al orelor. Deoarece instrucția aceasta se va da numai elevilor ai căror părinți o cer, trebuie să se întocmească astfel orarul, ca ceilalți elevi să nu fie stânjeniți. Elevii claselor paralele se pot aduna într-o singură clasă, cu învoirea d-voastră, dacă nu e prea mare aglomerația.

Dacă orarul cel nou, va însemna pentru învățător un plus de ore reglementare, el va fi răsplătit cu taxe reglementare, în urma recomandății Dvoastre. Pe timpul războiului taxele acestea nu se plătesc.

Iar ca nestiința învățătorului, în ce privește limbile materne respective, să nu fie piedecă, dispun, ca informațiile Dvoastre, ce-mi dați asupra numirilor de învățător, să le întocmiți așa, ca aceasta piedecă să nu existe.

Vă leg de inimă în sfârșit, ca, pătrunzând în toate înțelesurile decretul meu, în practicătatea lui metodică, să faceți tot ce e cu putință, pentru ca aceste dispoziții, întemeiate pe echitate, tocmai cu ajutorul echității să potenteze educația patriotică în școale, și să rezulte din ele aceea ce este dorința mea. Despre experiențele Dv. să-mi faceți dare de seamă, la sfârșitul anului școlar.

Budapesta, 13 August 1914.

Béla Jankovich,
ministru de instr. și culte.

Anexa

la planul de învățământ al școalelor primare de stat.

Scopul:

Învățarea literilor mici și mari.
Învățarea limbei materne ținteste să învețe pe copilul de limbă nemaghiară, a scrie corect, a concipia și a ceti în limba lui maternă.

Materie.

Clasa III.

Învățarea literilor mici și mari, scrise și tipărite. Cetirea de cuvinte, propoziții, bucăți mai mici, analizarea și scrierea lor prin copiere, și mai târziu prin dictare.

Se poate întrebuinta ori ce abecedar, în limba respectivă, aprobat de minister.

Clasa IV.

Exerciții de scris fluent. Ortografie după dictat și copiat. Injghebarea de propoziții mai scurte și scrierea lor. Concipiare din diferitele studii, punându-se teza. Scrisori mai simple, în scris și cu vorba.

Exercițiu de cetire fluentă. Analiza lecturilor descriptive și morale, mai simple, în direcția, ca elevul să înțeleagă mai târziu independent lecturile sa.

Se poate întrebuinta carte de cetire aprobată, etc.

Clasa V.

Exerciții ortografice, după dictat și copiat. Scris de texte scurte, memorizate. Rezumarea lecturii, după întrebări, având grijă de concipiarea maghiară. Scrisori pe baza schițării. Concipiare independentă. Scrisori informative, rugătoare, scrisori de mulțumită sau de salutare, pe tema dată. Cetire, etc.

Manualul poate fi o carte de cetire aprobată, etc. Se pot folosi numai manualele arătate, în mod provizor, căci s'au luat dispoziții ca să se întocmească manuale corespunzătoare.

Orarul.

Clasa	Unde este un învățător	Unde sânt doi învățători	Unde sânt mai mulți învățători
III.	1	1 și 1/2	2 ore
IV.	1 și 1/2	1 și 1/2	2 "
V.	1 și 1/2	2	2 "
Suma	4	5	6 ore

N. RED. În situația dată trebuie să renunțăm la comentariu. Desigur însă, lumea românească și fără comentariul nostru nu se va lăsa amăgită de neseriozitatea acestor decrete.

Blocul balcanic.

Interview cu d. Politis din delegațiunea grecească.

După sosirea delegațiilor turci în capitala României, în scop de a trata chestiunea insulelor și a stabili un acord între Turcia și Grecia, au sosit ieri și delegații greci.

Delegațiunea greacă e compusă din dnii Zaimis, fost președinte al consiliului grec și fost guvernator al insulei Creta; Politis, fost profesor de drept la universitatea din Paris și azi secretar general al ministerului de externe, și colonelul Pallys, fost delegat al Greciei în conferința pentru pace care s'a ținut anul trecut în București.

Cu deosebită bunăvoință, d. Politis ne-a primit, făcându-ne declarațiunile de mai jos.

— În primul rând, ne-a declarat distinsul nostru convorbitor, avem datoriată să ne exprimăm gratitudinea pentru primirea cu desăvârșire binevoitoare care ni s'a făcut în România. Am găsit o atitudine foarte amicală într-o țară pe care eu, ca toți compatrioții mei, o iubesc în mod sincer.

Asupra misiunii care ni s'a încredințat, — a continuat d. Politis, — e ușor de înțeles că dorim din inimă ca ea să ducă la stabilirea unui acord.

Declarațiunile pe cari vi le fac aici nu pot constitui propriu zis un interview. Ele nu fac decât să exprime, în rezumat, sentimentul opiniei publice din Grecia.

Am venit la București pentru că e și dorința guvernului ca această înțelegere greco-turcă să se poată încheia.

Și pot să vă asigur, că dacă delegații turci vor fi animări de același sentiment ca și noi grecii și ca și conducătorii României, acordul se va încheia.

Explicațiunea faptului că în această împrejurare preocupările Greciei sunt și preocupările României e simplă: o comunitate de interese între aceste două țări dă naștere, în mod firesc, unei simpatii reciproce.

Sunt personal un sprijinitor convins al acestui sentiment reciproc. Am formulat azi, ca și în trecut nevoia unei cât mai întime apropieri și politice și economice între România și Grecia. Pot preciza: în vremea când d. Xenopol era ministru al industriei și comerțului am arătat puțină de a se deschide petrolul românesc, — ca și cerealele române, — un deuseu important în Grecia. Noi, cari avem în navigațiune un principal izvor de bogăție națională, am fi putut fi recompensați prin legarea vaselor noastre, cu porturile române.

Suntem bucuși să avem de partea noastră România, în această împrejurare în care dorim din inimă ca pacea în Balcani să fie păstrată.

Cu acest sentiment, vă pot spune că misiunea noastră azi, în capitala României, capătă o însemnătate mult mai mare decât ar părea la prima vedere.

Dorim o înțelegere în chestia insulelor. Dar suntem convinși că o politică constientă și prudentă cere un acord nu numai în această privință, ci un acord temeinic și durabil. Politica înțeleaptă e aceea care are ca scop nu numai înlăturarea unui conflict care e pendinte, ci și prevenirea unor neînțelegeri pe cari viitorul le-ar putea aduce.

Negociațiunile, în chestia insulelor, a continuat d. Politis, nu sunt azi la început. D. Venizelos, prim-ministrul grec, ca și marele vizir, s'au ocupat și mai înainte de această chestiune. Evenimentele au făcut ca tratati-vele să nu poată fi duse până la sfârșit.

E de dorit însă ca Turcia, azi când suntem față în față și stăm de vorbă, să înțeleagă următorul lucru: Rămânerea Turciei în Europa, menținerea ei, depinde de Grecia și de România, deci de o înțelegere a ei cu aceste două state, cari vor menținerea Turciei.

Trecând la chestiunea atitudinii Turciei, care pare dispusă a produce încurcături aprinzând focul în Balcani, d. Politis ne-a spus:

Grecia n'a mobilizat. Ea nu va mobiliza atât vreme cât nici Bulgaria nu va fi mobilizat. Vecina noastră

PRIMA FABRICĂ BRAȘOVEANĂ DE ȘLEFUIT MARMORĂ, GRANIT, SYENIT, LABRADOR ȘI PEATRĂ

NAGY JÓZSEF
pietrar Brașov (Brassó), Kut-u. 50.

Magazin permanent și expediție de obiecte de GRANIT și MARMORĂ din patrie și străinătate. — Execută totfelul de lucrări pentru clădiri, criste, monumente mormântale și statui, lucrări de marmoră pentru mobile, garnituri pentru hotel și cafele, portale, vane, plăci pentru pereți și table comemorative, în orice grosime din plăci de marmoră și granit din patrie și din străinătate. — Dela orice oferte 10% rabat. (Na 2068)

Bulgaria, care, după indicațiile pe cari le avem, n'a mobilizat, pare dispusă să rămână în această cuminte atitudine.

Noi am prevenit-o că dacă va ataca pe Serbia, ne vom face datoria de aliați neingăduind Bulgariei un asemenea act.

Scopul mobilizării Turciei? Eu, personal, nu vi-l pot arăta, deoarece nu-l cunosc. S'ar părea că a mobilizat întemeindu-se pe o înțelegere pe care ar fi având-o cu Bulgaria. E un joc primejdios, care ar putea s'o coste dacă-l va duce prea departe. Căci ar putea provoca război în Balcani fără ca, în schimb, să aibă vre-un avantaj real.

Creдем că e în interesul popoarelor din Balcani să păstreze pacea.

Noi ne conducem de această judecată. Și, repet, dacă delegații turci sunt în același sentiment ca noi și guvernarea români, înțelegerea între noi și Turci se va face. („Universul”.)

Despărțire.

De Al. Ciura.

Compania a șaptea e gata de drum.

Lumea se înghesuie în fața cazarmii, privind la flăcăii, ce se înșirue în rânduri duble, în mare ținută de război.

Ei poartă frunză verde la chipiu, și flori la nasturii bluzei.

Comandantul companiei ordonă:

— Flăcăi, suntem creștini! Plecăm la bătaie. Viața noastră e în mâna lui Dumnezeu. Să ne facem o sfântă cruce!

Rândurile flăcăilor tresar, ca de sguuirea unei înfiorări. Ei își ridică, palizi, chipiele, își fac cruce, îngânând: „Dumnezeu să ajute!”

Rândurile se aliniează, muzica începe un marș; compania pleacă.

La poartă li-se alătură femeii și copii, — mai ales femeii — pășind prin praful uliței, în tactul muzicii militare. Trupele se concentrează în piață; gornistul sună „Rugăciunea”; soldații stau smirnă, cu arma la picior.

Apoi se înșirue din nou — și pleacă spre gară. Oțelele scilipesc în soare; valuri de praf auriu plutesc de-asupra lor, învăluindu-i ca o rețea diafană.

În urma companiei, — în urma trupei „Crucea roșie” — ordonanțele ofițerilor pășesc, încercându-se, cu pașii lor neobișnuiți cu marșul regulamentar.

Unul din ei e palid, cu ochii roșii de plâns. El trece buimac, cu ochii țântă la stăpănu-so. Își amintește convorbirea, ce a avut-o cu el, în momentele plecării.

— Ascultă, măi băiete! Vezi aci în geamantan am paralele. În colțul de desubt e o scrisoare pecetluită. Dacă oi cădea să le dai nevesti-mi. Celelalte să fie ale tale, dacă oi muri: ghetete, hainele, revolverul... toate!

Ofițerul îl privește încruntat, pe sub gene; ordonanța stă palidă, clipind tot mai des din ochi.

— Ai înțeles?

Ordonanța nu se mai poate stăpâni. El izbucnește de-odată într'un plâns cu sughituri:

— Să nu vorbească domnu așa, că dacă moare domnu lațnant, să fiu al dracului, de nu mă împușc și eu...

Ofițerul suride:

— Ia, lasă bocetele, frate! Și tu ești cătană, să te tânguești ca babele? Înainte — marș!...

Și ordonanța, amintindu-și scena aceasta, simțește că ochii i se fac tot mai tulburi, și abia îl mai zărește pe stăpănu-so, trecând tanțoș în dreapta companiei, răspunzând la salutul de adio al cunoscuților, cu sabia.

La gară, feciorii se postează dealungul liniei ferate, spărgând rândurile.

Ei se împrăștie la o bere, în fața cărciumei de lângă gară. Femeile și copiii se ațin pe urma lor. Se așează la mese și închină: „Doamne ajută... Să ne vedem sănătoși!”

Trei feciori chipeși se postează chiar de margină. Ei poartă câte un steguleț tricolor în țeva puștii și peste umeri încă au eșarpă tricoloră. Doinesc în gura mare și ciocnesc păharele:

— Să trăiască patria și împăratu! Să trăiască Români!

De pretutindeni răspund aclamări, în românește, ungurește și săsește.

Și iată, că patria nu e primejdiosă și jandarmii nu pun mâna pe armă; flăcăii își petrec veseli, cu tricolorul în țeva puștii, gata să plece la bătaie...

S'aud chemări de pretutindeni. Rândurile împrăștiate se închiagă cu greu. Grupuri-grupuri de soldați stau, pe de margini, îmbrățișându-și nevestele, ce plâng. Unul ține în brațe un copilăș de 3—4 ani, care privește vesel la tinichelele scilipitoare de pe pieptul tatălui; o fetiță mai mărișoară îl ține de mână, ștergându-i, din când în când sudoarea, cu batista... Nevasta plânge, îl îmbrățișează... se sărută prelung, schimbând vorbe întretăiate de suspine.

— Să spui, la cei cinci copii ai mei de acasă — începe unul — să spui copiilor mei...

Dar vorba i se oprește în gât, el completează fraza cu un gest:

— Voe bună!...

Părechile se duc îmbrățișate, într'o încălecare înfrigurată, până la vagoane.

Un jandarm, dă să-i despartă, spunându-le, că nu e permis să meargă prea aproape de vagoane.

Soldații îl dau la o parte fără să-l ia în seamă — continuându-și în tihnă șopotul intim cu nevestele. Alții, mai timizi, prind curaj și ei: „Hai mai aproape, Veto! Hai și tu...”

Dame din elită și din clasa mijlocie se strecoară prin îmbulzeală, împărțind soldaților pachetele cu prăjituri, cozonaci, carne, până și țigarete.

Observ, cum soldații desfac pachetele, lau pentru ei țigările, iar celelalte le dau nevestii și copiilor. „Luați-le voi, că noi avem ce mânca aici...”

Se începe urcarea în vagoanele împodobite cu flori.

Trupele se orânduiesc frumos, câte 36—40 într'un vagon, înghesuindu-se prietenii și cei dintr'un sat, cât mai aproape unul de altul...

S'aud chiuituri, răcnete, plâns de femei.

Rar am văzut flăcăi lăcrimând. Ei treceau, cu fețele arse de soare, cu buzele contractate, cu o dangă întunecată la îmbinarea sprâncenelor. Ici-colo, câte unul de-și mai trecea mâna peste față, ca pentru a-și șterge sudoarea...

Și iarăș !! se împărțesc țigarete și beaură și mâni giugăse aruncă asupra lor o ploaie de flori.

Ei ridică florile și le asvârl apoi asupra nevestelor și a copiilor, cari sunt acum departe, dincolo de cordonul jandarmilor.

Pe peron nu mai sunt decât ofițerii, cari mai au răgaz vre-o 10—15 minute, să-și ia adio dela iubii lor. Comandantul companiei, cu un buchet de flori în mână, își îmbrățișează nevasta, spunându-i la ureche cuvinte de mângăiere. Ea plânge cu sughituri, sguindu-se în tot trupul. Cei de pe peron se calmează cât pot, dar cu toții simțesc, cum inima le palpită mai repede, și tâmplele le svâcnesc cu un șgomot surd...

Gornistul sună alarma.

Țipetul goarnei spintecă văzduhul, ca o săgeată de argint.

Ne strângem mâinile; simțim cum degetele tremură înfiorate de atingere, ochii ni se tulbură...

Încă o îmbrățișare.

Locomotiva scoate un țipet mânios și trenul se mișcă încet și majestos, plin de flori și de verdeață, plin de atâtea vieți scumpe nouă, ce pleacă de acum în ploaia vrășmașă a gloanțelor și obuzelor, să-și verse — ca și străbunii lor — sângele pentru țară...

Au trecut acum și vagoanele din urmă.

La cel din urmă geam, comandantul companiei ne face semn de adio, cu buchetul în mână.

Imi șterg ochii, să-l văd mai bine până ce dispăre la cotitură.

...Și-acum, că trenul a trecut de mult, îl văd cum stă la geam, cu ochii lui mari și gânditori, cu o cută întunecată, la îmbinarea sprâncenelor...

— Să veniți cu bine, dragă Bazil!

Războiul.

Franța.

Viena. — „Neue Freie Presse” scrie sub titlul „pregătiri de refugiere în Paris”: Pe deoparte lipsa totală de știri, pe de alta știrile nefavorabile cari vin produc mare melancolie în populația Parisului. Dintre vestile cari au produs efect mai penibil, sunt vestea despre ocuparea Namur-ului, vestea despre înfrângerea cavaleriei engleze la Maubeuge, și vestea despre intrarea Germanilor prin partea nordică a Franței. Comunicatul liniștitor al guvernului, în sensul căruia, cu toată soarta tristă a armelor franceze, decursul războiului pentru Franța n'are să inspire temeri, n'a avut nici un efect. Majoritatea populației din Paris începe să se îndoiască în informațiile de învingere din parte engleză și franceză. Mulți vorbesc chiar de intrarea Germanilor în Paris și se pregătesc să se refugieze.

Cucerirea Namurului.

Agenția Wolff anunță: Cartierul principal a comunicat că fortărețele dela Namur au căzut și deci Namurul a fost cucerit de trupele germane.

Longwy ocupat.

Agenția Wolff anunță: Cartierul principal comunică: Longwy a fost ocupat după o apărare vitejească. Impotriva aripei stânga a armatei conduse de moștenitorul german au pormit din Verdun și din ținuturile ostice, forțe numeroase, cari au fost însă respinse.

Lupte decisive.

Viena. — Se comunică dela cartierul principal: Începând de Mercuri luptele între trupele noastre și Ruși continuă neîntrerupt. Luptele decurg în ținuturile dintre Vistula și Dniester. Aripa stângă a armatei noastre a început ofensiva și înaintează victorioasă. (Biroul de presă al primului ministru.)

Budapesta. — A. T. U. anunță: Armata noastră stă față în față cu armata rusească între Lemberg, Brody, Ravanska și Zloczov. Se anunță că aripa stângă a armatei noastre re-purtând victorii însemnate a trecut între Ravarinska și Zolkiev în ofensivă și înaintează victorioasă. Raporturile de pe câmpul de război își termină rapoartele cu cuvintele: Cele mai mari lupte istorice sunt în curs. Despre aripa dreaptă încă nu avem nici un raport. (Cenzurat.)

Budapesta. — Dela cartierul principal se anunță autentic A. T. U.: Comandamentul suprem al armatei face cunoscut la orele 2. d. a.: Pe câmpul de război rusec sunt în curs de câteva zile lupte decisive, în cursul cărora trupele noastre, cari au re-purtat victoria în luptele dela Krasnik, i-au respins pe Ruși spre Lublin, iar o altă trupă din vecinătate înaintând deasemenea victorioasă între Bug și Vievprz, pe teritoriu dușman au ocupat ținuturile din jurul Zarnosc.

Budapesta. — Corpuri de armate țin ocupate ținuturile spre nord, ost și sudost dela Lemberg, față cu dușmanul tare care a năvălit în Galiția de ost.

PRIMUL MINISTRU COMUN IN SOFIA.

„Universul” din București anunță că primul ministru României d. Brătianu va călători în zilele cele mai apropiate la Sofia.

Manifestări de stradă și tricolorul românesc.

Ni se scrie: Abia acum, la patru săptămâni de la declararea de războiu contra Sârbiei, știm că ocupat Sabațul. Prima învingere mai însemnată a ostrei noastre! Aceasta veste de bucurie deșteptat pretutindeni însuflețire și bucurie. Ascultății noștri maghiari ca întotdeauna, tot și acum, bucuriei și sentimentelor lor de patriotizm le-au dat expresie în manifestări sgoștoase de stradă. Țin să relev manifestările din Seini (com. Sătmar), din motivul, că în acele am văzut lucruri neobicinuite aproape de răzrezut — în timp de pace. În acest orașel în minoritate românesc după numărul locuitorilor, la 18 l. c. seara în cinstea învingătorilor dela război Ungurii din localitate au ținut serbări de stradă, exprimându-și pe aceasta cale sentimentele lor de patriotizm. Aproape în fiecare festră ardeau luminile de ceară, prăvăliile în cea mai mare parte jidovești erau cu mult mai ornate ca altele, iar în vitrinele lor tricolorul nostru se înfrătea cu cel unguresc... Manifestanții mergând din stradă în stradă aduceau lașuale oastei noastre și vitejilor ei — se auzeau glasuri din piepturile mulțimei „Eljen Români”, „Eljenek a românok”, „Trăiască România”, „Trăiască Români” —, iar unde nu se zăreau lumină, acolo spărgeau geamurile... gândindu-mă la pomelnicul păsurilor noastre și la ștăncanele, cari se aduceau tricolorului nostru în seropiatul trecut —, ne par surprinzătoare manifestările acestea. — Coresp.

ȘTIRI DELA CARTIERUL PRESEI.

Dela cartierul presei de pe câmpul de război se anunță: Ciocnirea cu armata rusească e de mare importanță. Rușii se concentrează de la săptămâni. Trupele sunt mai odihnite.

La apropiere de Lemberg decurge lupta. Oțarivei Rușilor l-am fi putut mai înainte da zădăraz, dar așa pozițiile sunt pentru noi mai favorabile. La cartierul general e mare încrederea în biruința noastră.

Contele Adolf Trautmansdorf, ofițer la dragoneri și fiul lui Preinreich comandantul regimentului d. Cașovia au căzut pe câmpul de luptă.

Rușii înaintează în direcția Brody și Bruk. Lupta se dă cu multă vehemență. Trupa de mijloc înaintează cu aripa ei stângă, care a trecut în ofensivă. În aripa dreaptă decurge încă lupta.

În trei fronturi se dă lupta fără încetare. Aripa stângă dela nord a pătruns până la Zamose.

Refugiații povestesc că Rușii au incendiat Tarnopol și localitatea dela granița Husiatri. La Tremborna decurge lupta. S'a constatat înaintarea Rușilor.

Germanii au ocupat Petrikau pe linia Varșoviei.

Amănunte despre luptele din Bucovina.

Cernăuți. — În prezent Bucovina trăiește momente de o mare agitație. Populația orașului Cernăuți (capitala Bucovinei) oraș situat la o depărtare de 15 chilom. dela granița rusească) dela începutul războiului și-a pierdut cumpătul și-a luat avutul și a părăsit orașul. De vre-o trei săptămâni vre-o zece mii de inși au părăsit orașul. Această teamă s'a dovedit însă neîntemeiată, deoarece comandamentul nostru militar cunoscând importanța pe care Rușii o dau acestei localități din vreme a luat măsuri cari să reziste și să respingă cu succes orice atac rusec în acest punct.

Intr'adevăr Rușii au făcut mari eforturi pentru o invadare a Bucovinei în acest punct respectiv pe la Novo-Sielitza, dar după o luptă crâncenă trupele noastre nu numai a respins atacul Rușilor, ci l-a împins pe aceștia până la Kamenek-Podolsk, 50 klm. pe teritor rusec.

Lui „Pester Lloyd” i se comunică din Cernăuți: Deja pe la sfârșitul săptămânei trecute aici se răspândise șvonul, că forțele rusești concentrate în Basarabia, așezate la Ungheni împotriva Românilor, au fost retrase și au plecat spre Bucovina. Sâmbătă, într'adevăr avangarda acestor trupe — 20 mii de oameni — a sosit la Novo-Sielitza. Sâmbătă dimineața s'au putut deja auzi bubuitul tunurilor; din punctele mai înalte din Cernăuți se putea vedea cu ochiul liber lupta...

După o luptă crâncenă de 13 ceasuri trupele rusești mai numeroase decât ale noastre au fost respinse și alungate departe pe teritor rusec.

Trupele noastre, mai ales glotașii, s'au luptat cu mult eroism. Rușii au pierdut 800 soldați prizonieri, 4 mitraliere, numeroase echipamente, 100 mii de cartușe și instrumente muzicale. Soldații armatei de sub comanda gen. Pavlov au ucis atâția Ruși încât ai noștri abia puteau să înainteze din cauza cadavrelor rusești. Rușii au avut peste trei mii de răniți și morți. Reg. rusec 47 a fost aproape întreg nimicit.

Formarea noului cabinet francez.

Agencia „Havas” anunță: Ministrul prezident d. Viviani a înaintat demisia întregului cabinet. Prezidentul republicii a primit demisia și l'a încredințat din nou pe d. Viviani cu formarea noului cabinet.

D. Viviani, pe la 11 ore seara a înaintat prezidentului republicii următoarea listă:

Ministru prezident: Viviani, fără portofoliu; ministru de justiție: Briand; ministru de externe: Delcassé; ministru de interne: Malvy; ministru de războiu: Millerand, ministru de marină: Augagneur; ministru de finanțe: Ribot, ministru de culte: Sarraut; ministru de lucrări publice: Sembat, ministru de comerț: Thomson; ministru al afacerilor coloniale: Doumergue; ministru de agricultură: David; fără portofoliu: Jules Gulade.

Administrație austriacă în Rusia.

Viena. — După cum au înaintat trupele noastre pe teritor rus-polon așa au introdus și administrație austriacă. Anume atât la postă cât și la tren sunt aplicați tot funcționari austriaci.

400 Ruși înecați.

Lemberg. — „Dziennik Polakie” anunță că 400 Ruși fiind strămtorați de trupele noastre au ajuns într'un lac unde și-au aflat moartea.

Svedia contra Rusiei.

Viena. — După cum anunță „Neue Freie Presse” succesele armatei noastre sunt primite în Svedia cu manifestații de bucurie.

Rusia nepregătită de război.

Viena. — Un ofițer bulgar sosit din Rusia spune că: pe Rusia războiul actual a aflat-o cu totul nepregătită. Ostașii nu au nici tunuri și nici puști sistem nou. Rusia în războiul actual riscă foarte mult.

Eliberarea — Ucrаниеi.

Viena. — Un corespondent din Lemberg ne comunică, că și în Ucraina s'a constituit un comitet național, fiind reprezentate toate partidele; care lucră pentru eliberarea Ucrаниеi. Comitetul a adresat următorul manifest către locuitori:

A sosit ziua, în care să sfărâm cătușile rusești și să eliberăm Ucraina. Locuitorii salută cu bucurie și primesc cu mare însuflețire pe eliberatorii austrieci.

O bravură a călăreților germani.

Berlin. — Ziarele germane din Berlin ena-rează următoarea faptă bravă a călăreților germani: Călăreții germani au trecut prin orașul Charleroy. Locuitorii crezând că sunt englezi le-a lăsat liberă calea salutându-i cu „Bon jour”. Numai la capătul orașului i-a cunoscut pe uniformă că sunt germani, dar atunci a fost prea târziu.

Lupta dela Krasnic.

Viena. — Corespondenții de războiu relevă valoarea tacticii în lupta dela Krasnic, care constă în iscusința de-a fi condus trupele austro-ungare în o ofensivă care făcea imposibilă o concentrare a forțelor dușmane. Trăsătura caracteristică a tacticii noastre este: atacarea dușmanului prin numeroase puncte, pe când Rușii nu se abat dela un plan hotărît de mai înainte. Corespondenții de războiu unanim afirmă că ținuta trupelor este mai presus de ori ce laudă și rezultatele obținute sunt cu atât mai mari, cu cât terenul, pe care operau înainte de lupta dela Krasnic care a durat 3 zile, era anevoios de străbătut.

Amănunte. Trupele austro-ungare au trecut la 22 August râul San, un afluent al Vistulei. S'au împărțit apoi în 4 linii de marș în direcția Krasnic: peste Racovca, Zaclivov, Ianov și alta spre Bilgoraj. Marșul a fost extraordinar de greu, trebuind să se străbată ținuturi muntoase întretăiate de cursuri de ape. Generalisimul armatei rusești n'a contat cât de puțin la forțele aceste ale armatei noastre, și ofensiva noastră prin aceste locuri a fost o mare surprindere.

La ieșirea spre Krasnic și la Trampol au fost așezate câte un corp de armată rusească pentru respingerea trupelor noastre dinspre munți și Bilgoraj. La început armata noastră a avut să se lupte numai cu 2 corpuri de armată rusească. La 23 August ambele aceste corpuri au fost înfrânte și silit să se retragă.

Intr'ajutorul armatei rusești au venit alte 2 corpuri, cu cari s'a încins marea luptă care a durat 3 zile și s'a sfârșit cu desăvârșita noastră victorie, Rușii fiind necesitați să se retragă 70 de kilometri, spre Lublin, urmăriți de cavaleria noastră.

Zeppelin.

Ziarul „Frankfurter Zeitung” e informat că un dirigeabil Zeppelin s'a ivit alaltăieri de-asupra orașului Antwerpen aruncând bombe pe pulberării. Panica în oraș era generală.

Luptă pe mare.

„Zeit” scrie: Din Berlin primim știrea că ziarul „Evening Post” din New-York raportează despre lupta pe mare ce a avut loc în apropiere de insulele Bahama. Ziarul american scrie că un crucișător german a intrat în luptă în apropiere de insulele Bahama cu 4 crucișătoare engleze resp. franceze. În cursul luptei un crucișător dușman s'a cufundat (A. T. U.)

INFORMAȚIUNI.

Arad, 18/31 August.

REDACTIONALE. Numărul nostru de Duminică, ce trebuia să apară Sâmbătă seara, nu s'a trimis nimăruia. Cenzura ne-a scos articolul de pe întâia pagină, intitulat „A magyar baka”... întreg, asemenea și o poezie de Ion Băilă, tipărită la capul informațiilor, sub titlul: „Ce zic eroii dela Königgrätz?” Din pricina aceasta, neputând în pripă astupa paginile goale, din parte competentă ni s'a cerut, să oprim distri-buirea ziarului.

Dăm astăzi acelaș număr de ziar, neschimbat, decât punem în locul articolului prim știrile de Duminică și Luni, de pe câmpul de război, iar în locul poeziei ștergute, punem aceste rânduri.

Cerem iertare cetitorilor noștri iubiti, cari, înafară de câteva cazuri de neînțelegere pătimășă, ne acordă după puțință ajutorul lor material și moral.

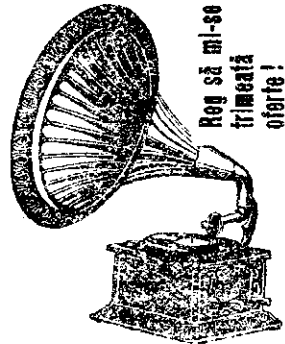
Declarăm și cu acest prilej, că nu din vina noastră și nu din lipsă de devotament față de cauza românească, mai puțin încă din lipsă de recunoaștere a intereselor românești, apare ziarul nostru așa cum apare. Fără teamă și cu

Atențiunea Gustătorilor!

Acoperirea trebuințelor de
ciocoladă și zaharicale pen-
tru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Túrth și Manner. :: ::

LABOR MIKLÓS Arad,
Andrássy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.
(Ca 2270)

Ceasornice,
Bijuterii,
Gramofoane, Plăci.

Reg să mi-și
frimeată
otarte!

Chiar și pentru
plătiri în rate.

Ceasornice „Strava”, Melis 5 cor. In sus, înela-litere 88
lileri. Lunar noue recepții de plăci. Mare magazin de
articli pentru sport și lampe electrice pentru buzunari!
Pentru ceasornicele și gramofoanele noue se dă garanție
de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani.
Atelier de rezerare pentru ceasornice, bijuterii, gramo-
foane. Schimb de aur și argint zdrobit. Tóth
József. Cronometru și orologier artistic, Szeged
(Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de
recunoștință. Prețurent ilustrat gratis. Permanent nou-
tăți de plăci românești.

SANATORUL ȘI HIDRO- TERAPIA ISTVÁN-UTI

TELEFON: 81-01.

Din nou zidit, cel mai modern aranjat
institut particular de cură pentru sufe-
rinzii de boale chirurgice, interne și de
nervi. Cură hidrotropică și pentru bol-
navi externi. Cură magnetică Arsonvali-
sare. Toffelul de tratamente electrotrape-
tice. Băi de acid carbonic. Băi solare.
Gimnastică suedeză. Röntgen.

Prim-medic-director:

Dr. VIKTOR DAPSY de DAPSY, operator.
Prospect.

Budapest, VII., István-út sarok
Hungária-út 9.

(E 2225)

OLIVIU PASCU

Inginer diplomat
Drăstie-Szászváros
Calea Berliului numărul 8.

Prinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pământ, de păduri,
cărări, corecții de hotar, brazde, cât și desenări de mape și schițe.
Schițe planuri și preliminară privitoare la-ori-ce-fel de clădiri și alte
clădiri, edifică vile, case de locuit, clădiri economice, plafone și poduri de
leamnat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale,
puncte, jilipe, etc. — Interesații sunt rugați a se adresa cu încredere
și care cu plăcere le va sta la dispoziție!
(Pa 1881-82)

STEFAN REGEI

măstru faur

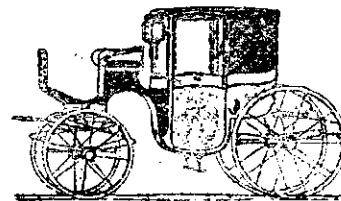
Lugoș, Str. Buziașului Nr. 30. (Casa proprie)

Ofer on. public bogatul meu magazin de toffelul de
birje, drocare și toffelul de trăsuri țărănești.

CATALOG
ilustrat se trimite
gratis și franco.

(Re 1985)

Prețuri ieftine.

Lucrările de faur,
reparările tră-
surilor și alte
lucrări în această
branșă se exe-
cută în mod
artistic.

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserică și alte feluri de clădiri.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și
MODERN în cadru de ARAMĂ și PLUMB, cu
prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.
(Ru 1929-60).

ATENȚIUNEA CĂLȚUNARILOR!

mai frumoase și
bune fețe pentru
și pentru cisme
solicitate pentru
mai bine și mai
se pot procura
dela:

Dacă dorești să ai
ghete bune și comoa-
de dar și elegante,
pe lângă prețuri foarte
moderate, atunci să
te adresezi cu încre-
dere firmei:

WEIDNER JAKAB, fabrică de fețe pentru
ghete — călțunar pen-
tru domni și p. femei
str. Széchenyi. :: Telefon: 87. :: Prețurent gratis.

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

Arad, Weitzer János, palatul Minorităților.

Telefon 35.

Telefon 35

Instalațiuni electrice cu prețuri foarte convenabile
Oferim on. public candelabre elegante
cu prețuri moderate. Ținem la dispo-
ziție prețurentul original al celor mai
de seamă fabrici de candelabre. Exe-
cutăm toffelul de transformări de cande-
labre, cea-ce aducem la cunoștință mai
ales acelor ce-și schimbă locuința. Tele-
foane de casă, instalațiuni de sonerii
electrice pentru camere, aranjamente
și reparări; lampe electrice pentru
busunar, ciucuri și prisme de sticlă,
toffelul de articli și instrumente de
luminație.

Cu deosebită stimă

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

HOFFMANN és Társai, în ARAD.

MENZEL K. C.

fabrică de plăci pentru acoperit, — ciment de lemn, — asfalt și plăci de izolare **POZSONY.**

Birou în Budapesta: VII., Erzsébet-körút nr. 13.

Reprezentant: **SÁNDOR ARNOLD.**

Inf. 1696 POZSONY.

Decorat cu 25 dipl. SZOMBATHELY.

Telefon „József” 41-01.

Placă ancorată brev. e cel mai bun material de izolare al scolului. — Execuție de pardosire cu asfalt, acoperire și izolare.

„Ruganit”, placă de plele pentru acoperit fără miros.

Execută toffelul de lucrări de asfaltare, acoperire, izolare etc. cu specialitate. (E 2029)

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

SOCIETATE
PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZR
NRUL 14.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din strălucita patrie, ca: *mașini de cules, mașini de tipar, mașini tăiat și mașini de vărsat olișeie*, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare toffelul de *opari, viste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, cărți de logodnă, cununie și pentru petreceri*. Anunțurile funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută toffelul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Execuție promptă. — Prețuri modice.

SPRIJINIȚI MESERIAȘII ROMANI!

Justin Ardelean

legător de cărți

Arad, Weitzer-János-u. 13.

Atelier mai bine aranjat în Arad pentru compactarea Evangheliilor și a altor cărți bisericești, cărți de legi, matricule, albumuri, măști, protocoale și toffelul de lucrări aparținătoare de branșă aceasta. (A 1692)

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorla de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote.

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE**, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 387 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sinestătătoare, spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

INSTITUT DE ASIGURARE ARDELEAN

„TRANSYLVANIA”

**SIBIU, strada
Cisnădiei 1-5.**

„ :: :: (EDIFICIILE PROPRII.)

Asigurări împotriva focului, pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții (pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului, asigurări de pensie și de participare la câștig asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare

Asigurări de accidente corporale, contra infrației (fuit prin spargere) și alte nenorociri întâmplătoare

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apaducă.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1913	K.	5.635.328-12
Capitale asigurate pe viață achitate	„	5.755.858-27
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1913	(foc	„ 144.436,366-
	viață	„ 12.067,702-
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2.696,458-

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, strada Cisnădiei nr. 5. la agentura principală în Arad, Brașov, Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

(Ta 239-52)